

Työ- ja elinkeinoministeriö	Tulostavoiteasiakirja	Dnro TEM/840/00.03.01.01/2015
Energiavirasto	9.12.2015	Dnro Energiavirasto 1694/202/2015
		1 (11)

ENERGIAVIRASTON TULOSTAVOITEASIAKIRJA VUOSILLE 2016 – 2019

I. ENERGIAVIRASTON STRATEGIA

1. Toiminta-ajatus – Olemme tehokas toimeenpanija, valvomme ja edistämme

Energiavirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa.

Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiemarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden toteutumista.

2. Visio 2022 – Olemme kehittyvä, edistysellinen ja arvostettu viranomainen

Energiavirasto on jatkuvasti kehittyvä ja toimintatavoiltaan edistysellinen viranomainen. Virasto on aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja ja tehokas asiakaspalvelussa.

Viraston panos energiemarkkinoiden toimivuudessa ja ilmastotavoitteiden toteutumisessa on merkittävä.

3. Toimintaympäristön muutokset

Kirstyvä valtiontalous heijastuu Energiaviraston talouteen ja resursseihin sekä sitä kautta toimintaan. Virastossa on noudatettava tiukkaa kulukuria ja keskityttävä entistä enemmän vain strategisesti tärkeimpien asioiden hoitamiseen.

Euroopan unioni ohjaa vahvasti sääntelyn kehitystä. EU:n vuoteen 2030 ulottuvat energia- ja ilmastotavoitteet antavat kehukset lähivuosien tavoitteille ja toimille. Energiaunioni konkretisoi tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi. Energiemarkkinoiden kehittäminen on sekä EU:n että Suomen hallituksen prioriteetti, mikä näkyy muun muassa sähkömarkkinamallin kehittämisessä sekä maakaasun Balticconnector-hankkeessa. Ilmastonmuutoksen torjuntaan liittyvään politiikkaan vaikuttavat merkittävästi ilmastokokousten ja EU-tason päätökset.

Sääntely voi monimutkaistaa toimintaympäristöä ja kasvattaa toimijoiden hallinnollista taakkaa. EU:ssa ja Suomessa on kuitenkin tavoitteena sääntelyn keventäminen.

Pääomavaltaisen energia-alan investointien kannattavuus sekä yritysten mahdolliset talous- ja rahoitusongelmat voivat vaikuttaa investointien määrään ja kohdentumiseen.

Energiantuotantoa leimaa erityisesti markkinaehtoisten investointien vähäisyys ja tästä mahdollisesti aiheutuvat teho-ongelmat huippukulutustilanteissa ja poikkeusoloissa. Investointihaluttomuuteen vaikuttavat sähkön alhainen markkinahinta sekä epäoptimaalisesti kohdennetut kannustimet.

Energian tuotannossa, siirrossa ja jakelussa sekä kulutuksessa korostuvat toimitusvarmuus ja joustavuus. Avainasemassa ovat muun muassa monipuolinen energiantuotantopaletti, merkittävät korvaus- ja uudisinvestoinnit siirto- ja jakeluverkkoihin sekä älykkäät verkot. Nämä mahdollistavat infrastruktuurin, markkinoiden ja palvelutoimintojen kehittämisen sekä muuttavat toimijoiden rooleja ja tuovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Päästökauppa uudistuu osin vuonna 2019 tapahtuvan markkinavakaumusmekanismin käyttöönoton myötä. Tavoitteena on parantaa päästökaupan toimivuutta pienentämällä päästöoikeusmarkkinoilla olevaa ylijäämää sekä tehdä järjestelmästä vakaampi kysynnän heilahtelujen suhteen. Vuonna 2016 huutokaupattavia päästöoikeuksia leikataan 200 miljoonalla päästöoikeudella (ns. backloading). Päästöoikeuksien alhaisen hinnan takia järjestelmä ei nykyisellään toimi täysin tarkoitetulla tavalla.

Sipilän hallitusohjelman tavoitteet uusiutuvan energian lisäämiselle kasvattavat ja suuntaavat investointeja kärkihankkeiden toimeenpanon myötä ainakin bioenergiaan, mutta myös muita uusiutuvia energiamuotoja tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Uusiutuvan energian sähköntuotantomuotojen valintaa ja investointimääriä tulee ohjaamaan uusi kustannustehokas ja teknologianeutraali tukijärjestelmä.

Hallitusohjelma tavoittelee liikenteen biopolttoaineiden aseman vahvistamista. Toisen sukupolven raaka-aineiden käyttö ja vuodelle 2030 asetetun 40 prosentin tavoitteen saavuttaminen edellyttävät edelleen ohjauskeinoja.

Energiatehokkuuden edistämisen keinovalikoimaan vaikuttaa toimijoiden sitoutumishalukkuus uusiin energiatehokkuussopimuksiin vuonna 2017 alkavalle kaudelle. Energiatehokkuusdirektiivin kansalliseen toimeenpanoon vaikuttavat merkittävästi EU-komission tiukat tulkinnat direktiivin sisällöstä. Pahimmillaan tulkinnat voivat johtaa merkittäviin investointeihin, joiden hyödyt ovat kyseenalaisia, sekä sääntelyn kohdistumiseen toimijoihin, joiden osalta se ei ole tarkoituksenmukaista.

4. Strategiset valinnat

Energiaviraston perustehtävät

Energiavirasto hoitaa energiamarkkinoiden ja ilmastotavoitteiden valvontaan ja edistämiseen liittyvät sille lainsäädännössä asetetut tehtävät. Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:ssä on lueteltu kattavasti lainsäädäntö ja tehtävät, joista virasto vastaa.

Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan sekä sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden valvonta ja edistäminen. Ilmastotavoitteiden toteutumista virasto vie eteenpäin päästökaupan, uusiutuvan energian tukijärjestelmien, biopolttoaineiden kestävyyskriteerien sekä energiatehokkuuden valvonnan ja edistämisen avulla.

Virastolle kuuluu myös muita energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä. Virasto esimerkiksi seuraa toimialansa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tekee aloitteita toimialaansa liittyvän lainsäädännön kehittämiseksi, antaa toimialaansa liittyviä lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä toimialaansa liittyvien asioiden valmistelussa.

Energiaviraston strategiset tavoitteet perustehtäviensä osalta

Energiaviraston strategiset tavoitteet ovat

Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitusvarmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat.

Ilmastotavoitteet toteutuvat kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden avulla.

Tavoitteiden toteutumiseen Energiavirasto vaikuttaa toimeenpanemalla suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa. Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden toteutumista.

Energiaviraston kriittiset menestystekijät ja toimintaa ohjaavat periaatteet

Energiaviraston kriittisiä menestystekijöitä ovat osaava, kehittämis- ja palveluhaluinen sekä sitoutunut henkilöstö sekä tavoitteelliset, joustavat, tehokkaat ja ajanmukaiset toimintatavat.

Energiavirasto on jatkuvasti kehittyvä ja toimintatavoiltaan edistyksellinen viranomaisen sekä aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja, jonka panos energiamarkkinoiden kehittämisessä ja ilmastotavoitteiden toteutumisessa on merkittävä. Virasto on älykkään energian asiantuntija, joka hallitsee teemat koko ketjun varrelta lähtien energian tuotannon eri muodoista sekä siirrosta ja jakelusta aina energian käyttöön ja energiatehokkuuteen asti. Virasto on myös kansainvälisesti aktiivinen energia- ja ilmastoalan viranomaisen.

Energiavirasto toimii avoimesti, reilusti ja olennaiseen keskittyen. Virasto kuuntelee ja keskustelee sekä toimii muutenkin aktiivisesti yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa. Toiminnan luotettavuus ja vastuullisuus kumpuaa henkilöstön osaamisesta sekä kuuntelevasta ja keskustelevasta asiakasotteesta. Virasto on riippumaton katsoen asioita neutraalisti, laajasta näkökulmasta ja sovittaen yhteen sidosryhmiensä ristiriitaisiakin tavoitteita. Energiavirasto kehittää energia-alaa koko yhteiskunnan hyväksi.

Energiaviraston kannalta merkitykselliset kärkihankkeet ja rooli niiden toteutuksessa

Energiaviraston kannalta Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeista merkityksellisin on biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen painopistealueen kärkihanke 1 *hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti*.

Viraston kannalta kärkihankkeista tärkeitä ovat myös digitalisaation, kokeilujen ja normien purkamisen painopistealueen kärkihanke 1 *digitalisoidaan julkiset palvelut* sekä kärkihanke 3 *sujuvoitetaan säädöksiä*.

Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti

Kärkihankkeen tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian osuutta kestävästi niin, että se 2020-luvulla ylittää 50 % ja energian omavaraisuus ylittää 55 %. Tavoitteiden saavuttamisessa keinona on erityisesti bioenergian ja muun päästöttömän uusiutuvan energian tarjonnan lisääminen.

Kärkihankkeen keskeisenä toimenpiteenä on laatia vuoteen 2030 tähtäävä energia- ja ilmastostrategia ja siihen liittyvät toimet, jolla toimeenpannaan hallitusohjelman tavoitteet sekä Suomen osalta EU:n vuodelle 2030 asettamat energia- ja ilmastotavoitteet.

Energiaviraston rooli

Energiaviraston tehtävänä on toimeenpanna suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa varmistamalla osaltaan lainsäädännön toteutuminen tehokkaasti käytännössä. Virasto toimeenpanee tehokkaasti myös sille osoitettavat lisätehtävät.

Viraston mahdollisia lisätehtäviä ovat ainakin uusiutuvan energian uuden tukijärjestelmän sekä päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiojärjestelmän toimeenpano.

Virasto tuo myös aktiivisesti julki näkemyksiään ja antaa osaamistaan yhteiskunnan käyttöön jo asioiden valmisteluvaiheessa.

Digitalisoidaan julkiset palvelut

Kärkihankkeen tavoitteena on rakentaa julkiset palvelut käyttäjälähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla.

Kärkihankkeen toimenpiteitä ovat muun muassa kaikkia julkisia palveluita koskevien digitalisoinnin periaatteiden luonti, hallinnon sisäisten prosessien digitalisointi ja entisten prosessien purkaminen. Lisäksi varmistetaan, että viranomaisten tarvitsemia tietoja kysytään vain kerran.

Energiaviraston rooli

Energiavirastossa on perinteisesti hyödynnetty tietojärjestelmiä ja sähköistettyjä palveluita viraston kaikilla vastuualueilla. Virasto jatkaa ja syventää digitalisaatiota palveluissaan. Tämä tehdään muun

muassa toimintatapoja uudistamalla, yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä sekä olemassa olevia tietojärjestelmiä kehittämällä ja rakentamalla tarvittavilta osin uusia. Tavoitteena on palvelujen asiakaslähtöinen kehittäminen energiasektorilla yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Virasto myös edistää tiedon avointa jakamista sekä kertaalleen kerätyn ja tuotetun tiedon laaja hyödyntämistä.

Energiaviraston on perusteltua olla ensimmäisten joukossa ottamassa käyttöön valtion yhteisiä keskitettyjä digitalisoituja ratkaisuja parantaakseen omaa asiakaspalveluaan ja kehittääkseen prosessejaan. Näiden palveluiden ostajana virasto on kehitysmuuntoinen, aktiivinen ja rakentavan kriittinen asiakas.

Sujuvoitetaan säädöksiä

Kärkihankkeen tavoitteena on mahdollistava sääntely, turhien normien purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen.

Kärkihankkeen toimenpiteitä ovat muun muassa säädösten perkaaminen, turhan sääntelyn purkaminen ja tarvittavien säädösten uudistaminen. Lisäksi lupa- ja valitusprosesseja sujuvoitetaan ja annetaan niitä koskevat palvelulupaukset.

Energiaviraston rooli

Energiavirasto esittää aktiivisesti työ- ja elinkeinoministeriölle näkemyksiään sääntelyn keventämiseksi sekä tarvittavilta osin karsii itse antamia määräyksiä. Virasto käyttää myös sille lainsäädännön perusteella kuuluvaa harkintavaltaa päätöksenteossa soveltuvin osin helpottaakseen kansalaisten arkea sekä parantaakseen yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä.

Virasto arvioi kriittisesti ja säännöllisesti omat lupaprosessinsa sekä sujuvoittaa ja selkiyttää niitä ja antaa niitä koskevat palvelulupaukset.

II. ENERGIIVIRASTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2016 – 2019

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

	2014 Toteuma	2015 Tavoite	2016 Tavoite	2017 Alustava tavoite	2018 Alustava tavoite	2019 Alustava tavoite
Energiamarkkinoiden toimivuuden valvonta ja edistäminen						
<i>Tavoite 1:</i> Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitusvarmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat. (TAE)						
<i>Mittari:</i> Sähkön jakeluverkkoinvestointien määrä valvontamenetelmien mukaisesti, milj.€ (vähintään)	673	700	700	750	750	800
<i>Mittari:</i> Sähkön myyjän vaihtoaktiivisuus vähittäismarkkinoilla, % (vähintään)	10,4	10	11	12	13	15
Ilmastotavoitteiden toteutumisen edistäminen ja valvonta						
<i>Tavoite 2:</i> Ilmastotavoitteet toteutuvat kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden avulla. (TAE)						
<i>Mittari:</i> Uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön osuus, % (vähintään)	30,4	32	33	35	37	39
<i>Mittari:</i> Energiatehokkuusdirektiivin artiklan 7 mukaisesti laskettu kumulatiivinen energiansäästö, TWh _{kum} (vähintään)	tiedossa 30.4.2016	18	25	31	36	39

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2014 Toteuma	2015 Tavoite	2016 Tavoite	2017 Alustava tavoite	2018 Alustava tavoite	2019 Alustava tavoite
Digitaalisuuden edistäminen						
<i>Tavoite 3:</i> Viraston asianhallintaprosessin digitalisointi <i>Mittari:</i> Sähköisesti tuotettujen kirjaustapahtumien osuus kaikista kirjaustapahtumista, % (vähintään)	52	-	65	70	80	90
Normien purkaminen						
<i>Tavoite 4:</i> Viraston lupaprosessien sujuvoittaminen ja niitä koskeva palvelulupaus <i>Mittari:</i> Viraston lupaprosessien palvelulupaukset, käsittelyaika päivää (enintään)	-	-	Kuvataan, yhtenäistetään ja uudistetaan lupaprosessit sekä määritetään niille palvelulupaukset	Määritetään vuonna 2016	Määritetään vuonna 2016	Määritetään vuonna 2016
Valvonnan ja edistämisen taloudellisuus						
<i>Tavoite 5:</i> Energiamarkkinoiden valvonnan taloudellisuus (TAE) <i>Mittari:</i> Sähkö- ja maakaasuvalvonnan toimintakulut per sähkön ja maakaasun kulutus yhteensä, c/kWh (enintään)	0,0035	0,0029	0,0034	0,0033	0,0032	0,0031
<i>Tavoite 6:</i> Ilmastotavoitteiden edistämisen taloudellisuus (TAE) <i>Mittari:</i> Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluva laitosta kohden, €/laitos (enintään) <i>Mittari:</i> Uusiutuvan energian tuotantotukien hallinnoinnin toimintakustannukset järjestelmässä mukana olevilla laitoksilla tuotettua sähköä kohden, €/MWh (enintään)	3 392	3 000	3 000	2 950	2 900	2 850
	0,39	0,34	0,33	0,32	0,30	0,30
Asiakastyytyväisyys						
<i>Tavoite 7:</i> Viraston asiakkaiden tyytyväisyys viraston toimintaan <i>Mittari:</i> Asiakas- ja sidosryhmäkyselyn kokonaisarvosana, asteikko 1-5 (vähintään)	3,52	Kyselyä ei tehty	3,65	3,65	3,80	3,80

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2014 Toteuma	2015 Tavoite	2016 Tavoite	2017 Alustava tavoite	2018 Alustava tavoite	2019 Alustava tavoite
Henkilöstön työhyvinvoinnin sekä johtamisen parantaminen						
<i>Tavoite 8:</i> Henkilötyövuodet (TAE) <i>Mittari:</i> htv (enintään)	69,3	69	69	69	69	69
<i>Tavoite 9:</i> Kokonaistyötyytyväisyys (TAE) <i>Mittari:</i> VM-Baron työtyytyväisyysindeksi, asteikko 1-5 (vähintään)	3,8	3,7	3,8	3,9	3,9	4,0
<i>Tavoite 10:</i> Johtamisen parantaminen <i>Mittari:</i> VM-Baron johtajuusindeksi, asteikko 1-5 (vähintään)	3,7	-	3,8	3,9	3,9	4,0

Talous

	TA 2014	TA 2015	TAE 2016	KEHYS 2017	KEHYS 2018	KEHYS 2019
Viraston toiminnan taloudellisuus						
<i>Tavoite 11: Viraston määrärahat (TAE)</i> <i>Mittari: TEM:n rahoitus momentilla 32.60.01, tuhatta euroa</i>	8 872	8 894	8 857	8 796	8 730	8 684

Riskienhallinta

Riskienhallinnassa virasto käyttää soveltuvin osin ISO 31 000 riskienhallinnan standardin mukaisia menetelmiä, joita täydentää ”kolmen puolustuslinjan malli”. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat viraston substanssiryhmät, toisen viraston sisäinen valvonta ja johto sekä kolmannen ulkopuoliset valvojat kuten viraston tilintarkastaja Valtiontalouden tarkastuskeskuksesta ja tulosohjaaja työ- ja elinkeinoministeriön Energiaosastolta.

Virastossa riskienhallinta on kiinteä osa vuotuista strategista suunnittelua ja tulossuunnittelua sekä tavoitteiden asettamista ja niiden toimeenpanoa. Riskit kytketään ensisijaisesti tulostavoiteasiakirjan mukaisiin tavoitteisiin ja riskiaspekti otetaan huomioon kaikissa viraston ohjeissa ja toimintatavoissa.

Viraston toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta kriittistä on riittävien resurssien kohdentaminen eri tehtäväalueille. Riskinä on perustehtävien vaarantuminen. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viraston resursoinnista ja viraston johto resurssien suuntaamisesta. Seuraavassa on kuvattu muut viraston keskeiset riskit. Riskienhallintatoimenpiteitä toteutetaan koko tulossopimuksen voimassaoloaikana.

Riskin kohde	Riski	Riskienhallinnan toimenpiteet
Viraston johtaminen	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan dokumentoimattomuus ja erillisyydet viraston johtamisesta.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytketään kiinteämmin osaksi viraston johtamista. Virasto dokumentoi valtion tulospriimaan pohjautuvan johtamisjärjestelmänsä ja kehittää sitä.
Energiamarkkinoiden ja ilmastotavoitteiden valvonta ja edistäminen	Eurooppalaisen sääntelyn mahdolliset hallitsemattomat ja kohtuuttomat vaikutukset suomalaisille toimijoille.	Virasto osallistuu aktiivisesti eurooppalaisten energiainfoimarkkinoiden ja ilmastotavoitteiden sääntelyn valmisteluun sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä lainsäädännön sisältöön vaikuttamisessa. Suomen kannalta olennaiset kysymykset ja näkemykset määritetään yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.
Digitalisaatio	Viraston määrärahat eivät riitä tarvittaviin tietojärjestelmäinvestointeihin tai tarvittavan henkilöosaamisen hankkimiseen.	Virasto noudattaa tiukkaa kulukuria sekä perustelee työ- ja elinkeinoministeriön tietojärjestelmäinvestointien tarpeellisuuden.
Normien purkaminen	Yksityiskohtaisen sääntelyn purkaminen ei onnistu esimerkiksi EU-lainsäädännön velvoitteiden takia.	Virasto avustaa eurooppalaisen sääntelyn valmistelussa työ- ja elinkeinoministeriötä sekä osallistuu tähän aktiivisesti myös itse muun muassa ACERin ja CEERin puitteissa.

Voimassaolo ja seurantaVoimassaolo

Tulostavoiteasiakirjassa Energiaviraston tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle 2016 – 2019. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle 2016 ja kolmen seuraavan vuoden 2017 – 2019 tavoitteet asetetaan alustavina.

Tulostavoiteasiakirja päivitetään Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä vuosittain. Erityisesti vaalikauden vaihtuessa tavoitteet päivitetään kattavasti.

Seuranta

Energiavirasto raportoi tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa. Lisäksi virasto raportoi tulostavoitteiden toteutusta kaksi kertaa vuodessa valtion tulostietojärjestelmään Netraan, 30.6. tilanteesta 30.8. ja 31.12. tilanteesta 15.3. mennessä.

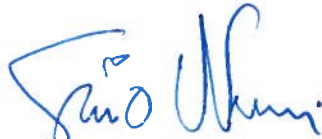
Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi Energiaviraston tulossopimuksen toteutumista antamassaan tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Lisäksi ministeriö arvioi puolivuotisto-
teumaa loppuvuoden tulosneuvottelujen yhteydessä.

Allekirjoitukset

Helsingissä 11.12.2015

Riku Huttunen
Ylijohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö

Simo Nurmi
Ylijohtaja
Energiavirasto

Markku Kinnunen
Neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö

Pernilla Wasström
Johtava asiantuntija
Energiavirasto

Liitteet

Liite 1. Energiaviraston johdon katsaus vuodesta 2015

Liite 2. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelma vuosille 2016 – 2019

Liite 1. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2016 – 2019

ENERGIAVIRASTON JOHDON KATSAUS VUODESTA 2015

Vuonna 2015 virasto juhli työn merkeissä 20-vuotista taivaltaan sähkömarkkinaviranomaisesta energia-alan keskusvirastoksi. Perinteisen energiamarkkinoiden valvontatyön ohelle viraston toiseksi kivijalaksi on viime vuosina muodostunut ilmastotavoitteiden edistämistehtävät.

Sähkö- ja maakaasuverkoissa virasto on kehittänyt vuosina 2016–2023 sovellettavia valvontamenetelmiä, jotka annettiin verkonhaltijoille vahvistuspäätöksiä marras-joulukuussa 2015. Menetelmät on valmisteltu avoimesti, keskustellen aktiivisesti sidosryhmien kanssa sekä vahvistaen valvonnan ohjausvaikutuksia. Virasto arvioi 30.6.2015 mennessä sähkön jakeluverkonhaltijoiden toimittamat ensimmäiset kehittämissuunnitelmat ja edellytti verkonhaltijoita tekemään niihin tarvittavia muutoksia. Viraston asiakaspalvelun sekä viraston oman toiminnan tehostamiseksi otettiin käyttöön uusi valvontatietojärjestelmä syyskuussa 2015.

Virasto on edistänyt eurooppalaisia sähkö- ja kaasumarkkinoita muun muassa yhteistyövirasto ACERin sekä yhteistyöjärjestö CEERin kautta. Ensimmäinen sähkömarkkinoiden verkkosääntö astui voimaan elokuussa 2015 ja seuraavien hyväksyntä on edennyt vuoden 2015 aikana. Viraston on päätöksillään implementoitava verkkosääntö Suomessa seuraavien vuosien aikana. Virasto on käynnistänyt REMIT-asetuksen mukaisen sähkön- ja maakaasun tukkumarkkinoiden markkinavalvontatoiminnan. Sähkön kysynnän ja tarjonnan tasapainon varmistamiseksi Energiavirasto hankki 299 MW tehoreservikapasiteettia kesäkuuhun 2017 asti. Sähkön vähittäismarkkinoiden toimivuutta virasto on edistänyt erityisesti pohjoismaisena viranomaisyhteistyönä NordREGin puitteissa.

Energiavirasto antoi lokakuussa päätöksen virolaisen Elering Gaas AS:n ja suomalaisen Baltic Connector Oy:n investointipyynnöstä, jonka mukainen hanke tähtää Baltian ja Suomen kaasumarkkinoiden yhteen liittämiseen Balticconnector-kaasuputken välityksellä. Virasto katsoi päätöksessään hankkeen saavuttaneen riittävän kypsyyden sekä vahvisti hankkeen kustannustenjaon Suomen ja Viron välillä. Päätös oli koordinoitu yhdessä Viron sääntelyviranomaisen Konkurentsiametin kanssa.

Päästökaupassa virastoa on työllistänyt päästöjen raportoinnin ja todentamisen valvonnan ohella päästölupamuutokset. EU-komission asetusten lukuisat ja yksityiskohtaiset vaatimukset lisäävät viraston käsittelemien asioiden määrää myös tulevana vuosina. Päästökaupparekisterin osalta virasto on kehittämässä palvelujaan muun muassa asianhallintajärjestelmällä, joka otetaan käyttöön vuoden 2016 aikana. Rikollisen toiminnan tunnistaminen ja ehkäiseminen päästökaupassa on yksi viraston kasvavista tehtävistä. Energiaviraston ilmoitusvelvollisuus rikollisesta toiminnasta tullaan lisäämään uudistettuun rahanpesulakiin ja tämän tehtävän suorittamiseksi tarvittavat tiedonsaantioikeudet päästökauppalakiin. Virasto tekee yhteistyötä muun muassa Finanssivalvonnan ja Keskusrikospoliisin kanssa valvonnan kehittämiseksi. Virasto on myös käynnistänyt projektin hallitusohjelman mukaisen päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensointijärjestelmän toimeenpanemiseksi.

Uusiutuvassa energiassa viraston tehtävät ovat painottuneet syöttötariffijärjestelmän hallinnointiin ja biopolttoaineiden kestävyysjärjestelmiä koskevien päätösten käsittelyyn. Virasto on myös toimeenpannut uusiutuvan energian asentajien koulutusjärjestelmän sekä metsähakkeen tuen rajausta koskevat ohjeet. Hallitusohjelmaan kirjattu suunnitelma tuulivoiman tukijärjestelmän kiintiön rajoittamisesta johti lukuisiin hakemuksiin, joilla pyrittiin saamaan tuulivoimahankkeita mukaan nykyisen järjestelmän mukaiseen kiintiöön. Tuulivoimakiintiöstä oli marraskuussa 2015 varattu hyväksymispäätöksillä kiintiöpäätöksillä yhteensä 2063 MVA. Lisäksi käsittelyssä olevien hyväksymishakemusten ja muiden varausten määrä oli yhteensä 363 MVA, joten kiintiötä oli vapaana 74 MVA. Kiintiöhakemusten käsittely pysähtyi, koska kiintiöjonossa ensimmäisenä olevan hankkeen kapasiteetti ylitti 74 MVA. Vaikka hakemusten käsittely on pysähtynyt, niin lopullisesti kiintiö sulkeutuu vasta kun käsittelyssä olevat hyväksymishakemukset ja muut varaukset on valitusprosesseineen saatu päätökseen sekä 2500 MVA:n raja on täyttynyt. Lokakuussa 2015 voimaan tulleen tuotantotukilain muutoksen myötä kiintiö sulkeutuu viimeistään 1.11.2017.

Energiatehokkuudessa on viime vuonna tapahtuneen käynnistysvaiheen jälkeen ollut toiminnan painopisteenä suurten yritysten pakollisiin energiakatselmuksiin liittyvien viranomaistehtävien toimeenpano ja uusien energiatehokkuussopimusten neuvotteluprosessien koordinointi sekä ekosuunnittelu ja energiamerkintä. Energiatehokkuusdirektiivin toinen vuosiraportti toimitettiin komissiolle ajallaan huhtikuussa. Virastoa ovat työllistäneet myös komission käynnistämät direktiivin toimeenpanoa syväluotaavat selvitykset sekä direktiivin artiklaan 7 kohdistunut EU Pilot -prosessi.

Kirstyvä valtiontalous heijastuu viraston toimintaan. Virasto on parantamassa toimintansa tehokkuutta muun muassa käynnistämällä viraston tuottavuuden kehittämissuunnitelman, jonka mukaiset toimenpiteet muodostavat rungon liitteen 2 toimeenpanosuunnitelmalle. Vuonna 2015 virastossa alkoi myös talous- ja tietohallinnon prosessien entistä syvällisempi integrointi valtion yleisiin ratkaisuihin ja menettelytapoihin muun muassa ns. Kieku- ja Valtori –hankkeiden avulla.

Liite 2. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2016 – 2019**ENERGIAVIRASTON TOIMEENPANOSUUNNITELMA VUOSILLE 2016 – 2019**

Seuraavaan on lueteltu merkittävimmät toimenpiteet, joihin Energiavirasto ryhtyy tulostavoitteiden saavuttamiseksi.

- 1 Organisaatiomuutoksen jalkauttaminen – johdon tuki, tulosalueet, tiimirakenteen muutokset, virtuaalitiimit, johtajan muuttunut rooli, asiantuntijoiden vastuunotto, kokeilut.

Tavoitteena on virittää viraston organisaatio tukemaan tehtävien tehokasta suorittamista sekä poistaa ryhmien ja tiimien välisiä raja-aitoja. Tämä luo edellytykset viraston resurssien joustavaan käyttöön ja hyvien käytäntöjen oppimiseen eri tehtävien välillä sekä toimintatapojen eli työn tekemisen tapojen muuttamiseen.

- 2 Uudistetun strategian perusteellinen jalkautus tulosalue-, ryhmä-, tiimi- ja yksilötasolle.

Tavoitteena on esimiesten johdolla konkretisoida toimenpiteiksi ja niille asetettaviksi tavoitteiksi, mitä yleisellä tasolla oleva viraston strategia käytännössä tarkoittaa tulosalue-, ryhmä-, tiimi- ja yksilötasolla.

- 3 Esimies- ja asiantuntijapolkujen sekä palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmien kehittäminen

Tavoitteena on määrittää virastoon esimies- ja asiantuntijapolut, jotka henkilöstöllä on käytössään.

Tavoitteena on myös kehittää palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmiä niin, että ne palkitsevat nykyistä paremmin suoriutumisen mukaan sekä tukevat esimies- ja asiantuntijapolkujen muodostumista.

- 4 Esimies- ja työyhteisötaitojen osaamisen kehittäminen

Tavoitteena on kohdennetuilla koulutuksilla tukea, että esimiehet sitoutuvat viraston tavoitteiden toteuttamiseen sekä työskentelevät motivoivasti ja luovat asiantuntijoille mahdollisuuden onnistua. Asiantuntijoiden osalta tavoitteena on, että he ovat osaavia, hallitsevat työyhteisötaitot ja sitoutuvat viraston tavoitteiden toteuttamiseen.

- 5 Hyvien työnantajakäytäntöjen ylläpitäminen ja kehittäminen

Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää viraston hyviä käytäntöjä muun muassa etätöiden, työajan joustojen, ennakoivan työterveyshuollon sekä työnantajan ja henkilökunnan tiiviin yhteistyön osalta.

- 6 Valtion yhtenäisten toimintatapojen (muun muassa Valtori, Kieku, Palkeet) ja työnteon tapojen (muun muassa Työ 2.0) hyödyntäminen viraston toiminnan kehittämisessä.

Tavoitteena ovat kustannussäästöt ja viraston hankkimien palveluiden laadun parantuminen yhtenäisten toimintatapojen mahdollisimman nopealla käyttöönotolla sekä positiivisen vaativalla asiakasotteella.

Tavoitteena on myös kehittää viraston omia toimintatapoja hyödyntämällä valtion kehittyviä työn tekemisen tapoja. Virasto toimii mahdollisuuksien mukaan myös kokeilukohteena uusille toimintatavoille.

- 7 Toimintatapojen eli työn tekemisen tapojen uudistaminen ja yhtenäistäminen

Virastoon luodaan ensin myönteinen ja jatkuva kehittämisen henki, joka pohjautuu toimintatapojen positiiviseen kyseenalaistamiseen.

Tavoitteena on viraston tuottavuuden ja asiakaspalvelun parantaminen toimintatapoja uudistamalla, yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä sekä sähköistämällä. Tämä tehdään digitalisaation hengessä eli kehittämällä toimintatapoja ja niitä tukevia tietojärjestelmiä. Tähän toimenpiteeseen liittyvät läheisesti edellä kuvatut kehittämishankkeet 1 ja 6.

Lupaprosessien osalta virasto kuvaa, yhtenäistää ja uudistaa lupaprosessit sekä määrittää niille palvelulupaukset eli antaa tavoiteajat lupien käsittelyyn.

Toimintatapojen uudistamisen ja yhtenäistämisen tueksi tunnistetaan ja kuvataan myös muuten viraston keskeiset prosessit.

8 Kulukurin ylläpitäminen ja maksullisen toiminnan tulojen varmistaminen

Tavoitteena on virkamiesten talousymmärryksen nostaminen ja määräraha-kehityksen edellyttämien säästöjen aikaansaaminen.

Lisäksi tavoitteena on varmistaa maksullisen toiminnan tulojen kustannusvastaavuus ja toteutuminen.

